ПРОТОКОЛ № 3
засідання координаційної ради з питань утвердження
української національної та громадянської ідентичності
при Болградській районній державній (військовій) адміністрації

05 листопада 2026 року Форма проведення — змішана

Головуючий: Єребакан В. Г. - перший заступник голови (начальника) районної державної (військової) адміністрації, голова Координаційної ради при Болградській районній державній (військовій) адміністрації.

Секретар: Ільїна Н. Ф. - завідувач сектору української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури Болградської районної державної (військової) адміністрації.

Присутні: 9 членів Координаційної ради(список додається)

Запрошені: Кацарська І. О. - начальник відділу освіти, охорони здоров'я, культури Болградської районної державної (військової) адміністрації, голови координаційних рад при міських, селищних, сільських рад Болградського району.

1. **«Про здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності закладами культури Болградського району» за результатами І півріччя 2026 року**
   Доповідач: ІЛЬЇНА Наталя Федорівна – завідувач сектору української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації

2. **«Про національно-патріотичне та військово патріотичне виховання в закладах освіти Болградського району»**
   Доповідач: КАЦАРСЬКА Ірина Олександрівна – начальник відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації

3. **«Про результати проведення Форуму української мови та національної ідентичності «Одещина українська: мова та національна ідентичність» в Болградському районі в 2026 році.**
   Доповідач: ІЛЬЇНА Наталя Федорівна – завідувач сектору української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації

Головуючий Єребакан В. Г. привітав присутніх та відкрив засідання Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Болградській районній державній (військовій) адміністрації.

У вступному слові наголосив на необхідності подальшої реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на території Болградського району з урахуванням його багатонаціонального складу, розвитку міжкультурного діалогу, популяризації державної мови, історії України та українських цінностей.

Секретар Координаційної ради повідомила про присутність членів ради та наявність кворуму. За результатами повідомлення головуючий оголосив засідання відкритим.

Після цього головуючий запропонував затвердити порядок денний засідання. За результатами голосування порядок денний затверджено.

1. СЛУХАЛИ:

Ільїну Наталю Федорівну, завідувача сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації, яка поінформувала **про здійснення інформаційно-просвітницької діяльності закладами культури Болградського району за результатами І півріччя 2026 року.**

У доповіді зазначено, що протягом січня-червня 2026 року заклади культури територіальних громад району проводили роботу з популяризації української мови, української книги, історії України та культурної спадщини краю, вшанування захисників і захисниць України.

Зокрема, організовувалися літературно-просвітницькі заходи, книжкові виставки, тематичні зустрічі, розмовні клуби української мови, краєзнавчі екскурсії, майстер-класи, культурно-мистецькі заходи та волонтерські ініціативи.

Окремо відзначено реалізацію культурно-просвітницького проєкту «Єднання традицій», діяльність розмовних клубів української мови, а також роботу закладів культури з популяризації історичної спадщини багатонаціонального Болградського краю.

Водночас у Бессарабській, Буджацькій, Городненській та Павлівській територіальних громадах розмовні клуби української мови не функціонують.

Звернуто увагу на необхідність удосконалення підходів до оцінювання результативності проведених заходів, зокрема шляхом збору інформації про цільову аудиторію, кількість учасників, регулярність участі, партнерські установи та отримані результати.

ВИРІШИЛИ:

1.1. Взяти до відома інформацію Ільїної Н. Ф. про здійснення інформаційно-просвітницької діяльності закладами культури Болградського району за результатами І півріччя 2026 року.

1.2. **Членам Координаційної ради:**

1.2.1. Сприяти поширенню кращих практик роботи закладів культури з популяризації української мови, української літератури, історії України та культурної спадщини.

1.2.2. Сприяти залученню представників національних спільнот, громадських організацій, ветеранів війни та молоді до культурно-просвітницьких ініціатив.

1.3. **Рекомендувати міським, селищним та сільським радам:**

1.3.1. Розглянути можливість створення розмовних клубів української мови у громадах, де вони відсутні, та забезпечити підтримку діяльності вже функціонуючих клубів.

1.3.2. Продовжити реалізацію культурно-просвітницьких і краєзнавчих проєктів, спрямованих на популяризацію української культурної спадщини та історії Болградського району.

1.3.3. Розвивати виїзні культурно-просвітницькі програми для сільських населених пунктів, залучаючи до них молодь, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни та родини захисників.

1.3.4. Забезпечувати облік проведених заходів із зазначенням дати, організатора, цільової аудиторії, кількості учасників, партнерів та результатів діяльності.

1.4. **Сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності:**

1.4.1. Здійснювати координацію взаємодії територіальних громад, закладів культури, освіти та громадських організацій з питань реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

1.4.2. Узагальнювати інформацію про діяльність територіальних громад у зазначеному напрямі.

1.4.3. Сприяти поширенню кращих практик культурно-просвітницької діяльності територіальних громад Болградського району.

1.4.4. За результатами узагальнення інформації готувати пропозиції щодо вдосконалення роботи у сфері популяризації української мови, історії України та культурної спадщини.

1.5. **Секретарю Координаційної ради:**

1.5.1. Забезпечити організаційний супровід виконання прийнятих рішень.

1.5.2. Узагальнювати пропозиції членів Координаційної ради щодо розвитку інформаційно-просвітницької діяльності та враховувати їх під час підготовки наступних засідань.

«За» - 9 , «проти» -0 , «утримались» - 0

2. СЛУХАЛИ:

Кацарську Ірину Олександрівну, начальника відділу освіти, охорони здоров’я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації, яка поінформувала **про стан національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді в закладах освіти Болградського району.**

У доповіді зазначено, що в закладах освіти територіальних громад проводилася системна робота з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, формування поваги до держави, її історії та культури, вшанування пам’яті захисників і захисниць України, військово-професійної орієнтації та розвитку навичок безпечної поведінки.

Протягом звітного періоду в громадах проведено понад 500 організаційно-масових заходів національно-патріотичного спрямування. У районі функціонують 7 осередків викладання навчального предмета «Захист України» та 69 «Класів безпеки».

Окрему увагу приділено залученню військовослужбовців і ветеранів війни до освітнього процесу, проведенню зустрічей з учнівською молоддю, практичних занять, уроків мужності та заходів з військово-професійної орієнтації.

За інформацією відділів освіти територіальних громад, станом на жовтень 2026 року в Болградському районі функціонують 32 курені Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), з яких 23 зареєстровані в установленому порядку, 9 – не зареєстровані. Загалом до гри залучено 1248 учнів.

Також поінформовано про передбачення фінансування заходів з організації та проведення гри «Сокіл» («Джура») в окремих територіальних громадах, зокрема Арцизькій, Бессарабській та Буджацькій.

Відзначено активну участь учнівської молоді у волонтерських ініціативах, благодійних акціях та зборах допомоги для Збройних Сил України, військовослужбовців, ветеранів і родин загиблих захисників.

ВИРІШИЛИ:

2.1. Взяти до відома інформацію Кацарської І. О. про стан національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді в закладах освіти Болградського району.

2.2. **Членам Координаційної ради:**

2.2.1. Сприяти залученню військовослужбовців, ветеранів війни та представників сил безпеки й оборони України до заходів національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання молоді.

2.2.2. Сприяти поширенню успішних практик діяльності куренів гри «Сокіл» («Джура»), учнівського самоврядування та волонтерських ініціатив.

2.2.3. Надавати пропозиції щодо розвитку військово-патріотичного виховання та практичної підготовки учнівської молоді.

2.3. **Рекомендувати міським, селищним та сільським радам:**

2.3.1. Забезпечувати підтримку діяльності куренів гри «Сокіл» («Джура») та активізувати роботу щодо реєстрації куренів, які не зареєстровані в установленому порядку.

2.3.2. Передбачати в місцевих цільових програмах та бюджетах фінансування заходів з організації та проведення гри «Сокіл» («Джура»), зокрема підготовки команд, участі в районних, обласних та всеукраїнських етапах і проведення таборувань.

2.3.3. Сприяти розвитку волонтерської діяльності учнівської молоді, підтримувати ініціативи органів учнівського самоврядування на допомогу Збройним Силам України та захисникам і захисницям України.

2.3.4. Сприяти залученню ветеранів війни до освітнього процесу, проведення зустрічей, практичних занять та заходів військово-патріотичного спрямування.

2.4. **Сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності:**

2.4.1. Здійснювати координацію взаємодії територіальних громад з питань національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді.

2.4.2. Узагальнювати інформацію про функціонування куренів гри «Сокіл» («Джура»), їх реєстрацію, кількість залучених учасників та участь у відповідних етапах гри.

2.4.3. Сприяти поширенню успішних практик національно-патріотичного виховання, волонтерської діяльності учнівської молоді та залучення ветеранів війни до освітнього процесу.

2.4.4. Спільно з відповідальними структурними підрозділами опрацьовувати пропозиції щодо вдосконалення роботи з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання.

2.5. **Секретарю Координаційної ради:**

2.5.1. Забезпечити узагальнення пропозицій членів Координаційної ради щодо розвитку національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання.

2.5.2. Передбачити можливість розгляду на наступному засіданні Координаційної ради інформації про стан реєстрації куренів гри «Сокіл» («Джура») та залучення учнівської молоді до її проведення.

«За» - 9 , «проти» - 0 , «утримались» - 0

3. СЛУХАЛИ:

Ільїну Наталю Федорівну, завідувача сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров’я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації, яка поінформувала **про результати проведення районного форуму української мови та національної ідентичності «Одещина українська: мова та національна ідентичність».**

Доповідач зазначила, що 22 жовтня 2026 року в місті Болград відбувся районний форум, організований Болградською районною державною (військовою) адміністрацією за ініціативи Одеської обласної державної (військової) адміністрації у співпраці з Болградською міською радою.

У заході взяли участь представники 10 територіальних громад Болградського району, органів державної влади та місцевого самоврядування, освітяни, діячі культури, молодь, громадські активісти, представники національних спільнот і медіаспільноти.

У межах форуму відбулися дві дискусійні панелі: «Українська Одещина: єдність культур, спільність цінностей» та «Молодь Одещини і українська мова: модний тренд чи свідомий вибір?».

Крім того, було організовано тематичні виставки, культурно-просвітницькі локації, роботу молодіжної кіностудії зі створення відеоролика «Читаємо українською в Болграді», а також VII фестиваль української творчості «Усім серцем з Україною».

Зазначено, що форум став майданчиком для відкритого діалогу між представниками органів влади, місцевого самоврядування, освітянської спільноти, культурних установ, молоді та громадськості з питань популяризації української мови, збереження культурного розмаїття регіону та утвердження української національної та громадянської ідентичності.

ВИСТУПИЛИ:

Манолова Т. В., яка зазначила, що районний форум пройшов на високому організаційному рівні та викликав позитивні відгуки серед молоді. Водночас запропонувала надалі вдосконалити організаційні моменти під час підготовки та проведення подібних заходів.

Іванова Д. В., яка зазначила, що участь Арцизької міської ради у форумі стала корисним досвідом для представників громади. Відзначила позитивні враження учасників, зокрема молоді, та зацікавленість у подальшій участі в подібних заходах.

Єребакан В. Г., який запропонував використовувати місцеві фестивалі та культурно-мистецькі заходи як майданчики для проведення інформаційно-просвітницьких заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності, популяризації української мови та культури.

Монолова Т. В., яка зазначила, що протягом останніх років формати місцевих фестивалів зазнали змін: більше уваги приділяється благодійній підтримці Збройних Сил України, поєднанню традицій національних спільнот з українською культурою. Підтримала пропозицію щодо використання фестивальних заходів для популяризації української мови, українських традицій та спільних цінностей.

ВИРІШИЛИ:

3.1. Взяти до відома інформацію Ільїної Н. Ф. про результати проведення районного форуму української мови та національної ідентичності «Одещина українська: мова та національна ідентичність».

3.2. **Членам Координаційної ради:**

3.2.1. Сприяти залученню представників територіальних громад, молоді, національних спільнот, освітян, діячів культури та громадських організацій до підготовки й проведення заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3.2.2. Надавати пропозиції щодо тематики та форматів проведення районних заходів, форумів, дискусій і круглих столів.

3.2.3. Сприяти поширенню досвіду проведення форуму «Одещина українська: мова та національна ідентичність» у територіальних громадах району.

3.3. **Рекомендувати міським, селищним та сільським радам:**

3.3.1. Продовжити практику проведення культурно-просвітницьких заходів, спрямованих на популяризацію української мови, літератури, традицій та культурної спадщини України.

3.3.2. Активніше залучати молодь, представників національних спільнот, освітян, діячів культури та громадські організації до заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3.3.3. Використовувати місцеві фестивалі, культурно-мистецькі та масові заходи як майданчики для популяризації української мови, українських традицій і культурної спадщини, проведення інформаційно-просвітницьких заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3.3.4. Розвивати міжгромадську співпрацю шляхом обміну досвідом, спільної організації культурно-просвітницьких заходів та реалізації відповідних ініціатив.

3.3.5. Забезпечувати інформаційне висвітлення проведених заходів на офіційних вебсайтах та сторінках територіальних громад у соціальних мережах.

3.4. **Сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності:**

3.4.1. Здійснювати координацію взаємодії територіальних громад, закладів освіти, культури та громадських організацій з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3.4.2. Опрацьовувати пропозиції членів Координаційної ради щодо проведення районних заходів, форумів, дискусій та круглих столів з питань популяризації української мови й національної ідентичності.

3.4.3. Сприяти поширенню інформації про результати проведення форуму та кращі практики територіальних громад.

3.4.4. Ініціювати підготовку спільних міжгромадських культурно-просвітницьких заходів із залученням молоді, представників національних спільнот та громадських організацій.

3.5. **Секретарю Координаційної ради:**

3.5.1. Узагальнювати пропозиції членів Координаційної ради щодо тематики та форматів проведення наступних районних заходів.

3.5.2. Забезпечувати включення відповідних питань до порядку денного наступних засідань Координаційної ради за потреби.

«За» - 9 , «проти» - 0 , «утримались» - 0

Після розгляду питань порядку денного головуючий Єребакан В. Г. підбив підсумки засідання та акцентував увагу на необхідності:

1. продовження роботи з популяризації української мови, історії та культурної спадщини України;

2. посилення національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання молоді, розвитку гри «Сокіл» («Джура») та залучення ветеранів війни до роботи з молоддю;

3. розвитку співпраці між територіальними громадами, закладами освіти, культури та громадськими організаціями.

Головуючий закликав членів Координаційної ради долучатися до реалізації прийнятих рекомендацій, надавати пропозиції та сприяти поширенню успішних практик у територіальних громадах.

Подякував присутнім за участь у засіданні та співпрацю. У зв'язку з вичерпанням порядку денного оголосив засідання Координаційної ради закритим.

Голова координаційної ради Валерій ЄРЕБАКАН

Секретар координаційної ради Наталя ІЛЬЇНА

Додаток 1

Список членів координаційної ради при Болградській районній державній адміністрації на засіданні координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Болградській районній державній (військовій) адміністрації

05.11.2026

	Прізвище, ім'я	Посада	Формат участі
1	ЄРЕБАКАН Валерій -	перший заступник голови (начальника) Болградської районної державної (військової) адміністрації, голова Координаційної ради	
2	МАНОЛОВА Тетяна -	голова громадської організації «Театральна студія ОНЃЛ», журналіст видання Бессарабія.ua, заступник голови Координаційної ради (за згодою)	онлайн
3	ІЛЬЇНА Наталя -	завідувач сектором з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності Болградської районної державної (військової) адміністрації, секретар координаційної ради.	
4	БЕЛІОГЛО Тетяна -	начальник відділу освіти, молоді, спорту, культури та туризму Василівської сільської ради (за згодою)	онлайн
5	ВЕДЬ Тетяна -	начальник відділу ветеранської політики Болградської районної державної (військової) адміністрації	
6	ІВАНОВА Діана -	головний спеціаліст відділу культури та туризму Арцизької міської ради, секретар координаційної ради з питань утвердження української та громадянської ідентичності при Арцизькій міській раді (за згодою)	онлайн

7	РАДЧЕНКО Анжела -	завідувач сектору інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю районної державної (військової) адміністрації	
8	СЕМКОВА Марія -	начальник відділу освіти, молоді, спорту, культури і туризму Городненської сільської ради (за згодою)	онлайн
8	УЗУН Тетяна -	начальник відділу освіти Кубейської сільської ради (за згодою)	онлайн

Додаток 2

Інформаційна довідка
про здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності закладами культури Болградського району за результатами І півріччя 2026 року

Доповідач: *Ільїна Наталя Федорівна, завідувач сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації.*

Упродовж січня-червня 2026 року заклади культури Болградського району забезпечували доступ до української книги, популяризували державну мову, історію України та культурну спадщину краю, залучали жителів громад до вшанування захисників України. Бібліотеки, музеї, клубні заклади, мистецькі школи працювали у взаємодії з освітянами, громадськими організаціями, письменниками, краєзнавцями й ветеранами.

Загальну законодавчу основу спільної роботи визначає Закон України від 13 грудня 2022 року № 2834-IX «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності».

Для поліетнічного Болградського району особливе значення має розкриття української складової історії регіону та створення доступного україномовного культурного середовища. Просвітницька робота має давати людині можливість пов'язати історію своєї родини й громади з історією України, усвідомити власну громадянську відповідальність і долучитися до культурного життя.

Українська мова в культурному житті громад.

Упродовж І півріччя 2026 року закладами культури територіальних громад Болградського району проводилася системна робота, спрямована на популяризацію української мови, національної літератури, читання та творчої спадщини видатних українських письменників. З цією метою організовано та проведено низку тематичних, літературно-просвітницьких і культурно-мистецьких заходів, зокрема:

До Міжнародного дня рідної мови (21 лютого) проведено: тематичні уроки «Мова – душа народу»; мовознавчі вікторини «Знавці рідної мови»; літературні читання «Краса і сила українського слова»; книжкові виставки та інформаційні стенди «Рідна мова – джерело національної єдності»; онлайн-флешмоб «Говоримо українською».

До Дня народження Лесі Українки (25 лютого) проведено: літературні години «Леся Українка: сила духу і талант»; поетичні читання творів письменниці; творчі презентації та літературні вікторини.

До 212-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка проведено: урочисте зібрання «Шевченкова правда – світло крізь віки»; літературні години та поетичні читання творів Кобзаря; книжкові виставки, тематичні полиці та огляди літератури; круглий стіл у форматі вікторини, присвячений життю і творчості Тараса Шевченка. До Всесвітнього дня поезії проведено: поетичні

Продовження додатку 2

читання; літературні години; книжкові виставки творів українських поетів.

З метою популяризації української книги та читання проведено: акції «Українська молодь читає», «Подаруй бібліотеці українську книгу», «Читання без кордонів»; засідання розмовних клубів громад; літні читацькі марафони та літературні заходи для дітей і молоді.

У бібліотеках громад Болградського району діяли: книжкові виставки української літератури; тематичні полиці, присвячені українським письменникам, державній мові та українській книзі; інформаційні огляди нових надходжень україномовної літератури. У клубних закладах та бібліотеках громади систематично проводилися літературні години, творчі читання, вікторини, конкурси читців, книжкові виставки та просвітницькі заходи, спрямовані на популяризацію української мови, української книги та творчості видатних українських письменників.

На території громад Болградського району при бібліотеках та закладах освіти функціонують на громадських засадах 22 розмовних клубів української мови для населення, зокрема в розрізі громад:

Арцизька міська територіальна громада – 12 розмовних клубів, в І півріччі проведено 68 занять та залучено 476 мешканців громади.

Болградська міська територіальна громада – 3 розмовні клуби, в І півріччі проведено 48 занять та залучено 28 мешканців громади.

Василівська сільська територіальна громада – 5 розмовних клубів, в І півріччі проведено 72 занять та залучено 63 мешканців громади.

Криничненська сільська територіальна громада – 1 розмовний клуб, в І півріччі проведено 6 занять та залучено 19 мешканців громади.

Кубеська сільська територіальна громада – 1 розмовний клуб, в І півріччі проведено 2 заняття та залучено 23 мешканця громади.

Теплицька сільська територіальна громада – 4 розмовних клуба, в І півріччі проведено 15 занять та залучено 85 мешканців громади.

Водночас в Бессарабській, Буджацькій, Городненській, Павлівській громадах такі клуби не функціонуть.

Роз’яснення щодо державної мовної політики здійснювалися через семінари, круглі столи та консультації.

В мистецьких школах Болградського району поповнюється репертуар творами українських композиторів і проводились тематичні концерти та лекції.

Історична пам’ять та українська культурна спадщина Болградщини

З метою популяризації історичної та культурної спадщини Болградського району та Одещини, збереження національних традицій і духовних цінностей реалізується культурно-просвітницький проєкт «Єднання традицій», спрямований на ознайомлення жителів громад з українськими народними звичаями, обрядами та традиціями різних етносів Болградського району. У межах проєкту проводяться народознавчі години, тематичні зустрічі, майстер-класи з писанкарства, виготовлення великодніх прикрас, купальських вінків,

Продовження додатку 2

оберегів, а також заходи до Великодня, Трійці, Дня вишиванки та Івана Купала, що сприяють збереженню нематеріальної культурної спадщини та зміцненню міжкультурного діалогу.

Проведено І етап конференції учнівської молоді «Скарбнички мого краю-Одещини»; І етап Всеукраїнського фестивалю дитячої та юнацької творчості «Чисті роси», обласної виставки – конкурсу образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва та фотомистецтва; І етап Всеукраїнської виставки-конкурсу декоративно-ужиткового і образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край».

Зокрема в Арцизькій територіальній громаді значну роботу із збереження та популяризації історико-культурної спадщини здійснює КЗ «Арцизький історико-краєзнавчий музей». Протягом звітного періоду проведено: онлайн-вікторину «Bessarabia – Travel guide»; екскурсію «Сурва» VS «Старий Новий рік» про історію свята та болгарські традиції; тематичі екскурсії «Історія родини Шульц з Денневіц», «Перлини німецької спадщини Арцизької громади»; екскурсії «Alt-Arzis – 210 років», «Болгарські населені пункти Арцизької громади», «Болгарські зимові традиції», «Материнські німецькі колонії Арцизької громади»; урок історії «Джерела інформації: археологія, нумізматика, фольклор»; онлайн-консультацію з родоводу для жителів громади; акцію «Весна починається з традицій»; екскурсії «Баба Марта в болгарській міфології», «Брієни – шлях довжиною в 210 років», «Наймолодша німецька колонія Арцизької громади», «Населені пункти-ювіляри: колишні німецькі колонії Arzis та Brienne», «Арциз: історія та сучасність»; 7 екскурсії «Болгарські (Задунайські) та німецькі колоністи Бессарабії», «Ливарна майстерня родини Меске», «Найстарша будівля школи Арцизької громади»; виставку робіт майстрині Райчевої Н.М. до Великодня «Геометрія життя»; пішу екскурсію центром міста до Міжнародного дня пам'яток та визначних місць; тематичну екскурсію «Особливості степової зони Буджака на прикладі німецьких колоністів»; інформаційну годину «Постскриптум: 40 років тиші» до річниці Чорнобильської катастрофи; екскурсії «Ливарна майстерня родини Меске 1844–1940», «Джозеф Меске: історія родинного бізнесу», «Арцизу – 210 років», «Dennewitz: історія та сучасність»; пішу екскурсію містом «Скіфська тропа»; ознайомчі тренінги «Юний археолог» для дітей пришкільних таборів; тематичну виставку «Сторінки історії»; автобусну екскурсію «Стежками бессарабських колоністів (Плоцьк, Виноградівка, Надеждівка)»; екскурсію «Долі німецьких кірх колишнього Арцизького району».

В Болградській територіальній громаді. Учні прийняли участь у дистанційному фотоконкурсі– бієнале «Світ навколо, який я люблю 2025-2026». Організовано екскурсії до Музею бойової слави, у Свято-Нікольський соборі Спасо-Преображенський собор, Історико-етнографічний музей, Туристично інформаційний центр « Болград», Обласний центр гагаузької культури, Обласний центр болградської культури.(в таких екскурсіях приймали участь діти та молодь Кубейської, Василівської, Криничненської територіальних

Продовження додатку 2

громад) В Теплицькій територіальній громаді проведена краєзнавча екскурсія до музею садиби Едвіна Кельма села Мирнопілля.

Вшанування захисників та громадянська солідарність

Упродовж І півріччя 2026 року в закладах культури територіальних громад Болградського району проводилася інформаційно-просвітницька, культурно-мистецька та меморіальна робота, спрямована на вшанування захисників і захисниць України, збереження пам'яті про полеглих воїнів, популяризацію героїчної історії українського народу та формування громадянської солідарності.

З метою вшанування пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність і територіальну цілісність держави, організовувалися години пам'яті, уроки мужності, тематичні бесіди, історичні години, виставки, відеопрезентації, акції та мітинги-реквієми.

Зокрема, до Дня пам'яті захисників Донецького аеропорту проводилися тематичні заходи: «День пам'яті Кіборгів», «Кіборги: незламні захисники Донецького аеропорту», «Ті, хто тримав небо». До Дня Героїв Небесної Сотні організовувалися години-реквієми, історичні хроніки та тематичні виставки. До Дня Героїв (23 травня) проводилися відеопрезентації «Герої нашого часу», виставки-досьє «Пам'ятаємо – шануємо», книжкові виставки «Герої сучасності – воїни України», патріотичні години «Герої не вмирають» та інші заходи.

Окрему увагу приділено популяризації інформації про захисників і захисниць України, збереженню пам'яті про полеглих земляків, увічненню їхнього подвигу. Проводилася робота з вивчення та популяризації відомостей про пам'ятні місця громад, місця поховання загиблих захисників України, меморіальні дошки, Алеї пам'яті та Алеї Героїв. У бібліотеках організовувалися книжкові виставки, виставки-спогади, тематичні огляди літератури та інформаційні заходи.

Напрям громадянської солідарності реалізовувався через проведення благодійних і волонтерських ініціатив, спрямованих на підтримку Збройних Сил України та військовослужбовців. Зокрема, організовувалися благодійні концерти, ярмарки, волонтерські збори допомоги, гуманітарні ініціативи громад, виготовлення окопних свічок, плетіння маскувальних сіток, формування та пакування пакунків допомоги для військових, збір речей першої необхідності для захисників і постраждалих.

Також проводилися інформаційні кампанії та тематичні заходи, присвячені єдності українського суспільства, підтримці захисників і вдячності військовослужбовцям, зокрема акції «Дякуємо захисникам» та заходи до Дня українського добровольця.

Хочеться зазначити, що надані матеріали засвідчують різноманітність форм роботи, однак переважно містять переліки заходів. Для оцінювання

Продовження додатку 2

результативності необхідно доповнити звітність даними про аудиторію, регулярність участі, доступність заходів і створені культурні продукти.

Пропонується рекомендувати відповідальним структурним підрозділам та органам місцевого самоврядування:

1. Запровадити спільну коротку форму обліку заходів: дата, громада, організатор, цільова аудиторія, кількість відвідувань, доступність, партнерські установи та посилання на результат. Спільні заходи обліковувати без дублювання; кількість відвідувань відрізняти від кількості унікальних учасників.

2. Підтримувати регулярні розмовні клуби, читацькі об’єднання та зустрічі з українськими авторами. Розширювати виїзні програми для сільських громад і залучення молоді, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та родин захисників.

3. Розвивати краєзнавчі проєкти про українське культурне й громадське життя Болградського району, використовуючи музейні предмети, архівні документи та усні свідчення. Залучати національні спільноти до розповіді про спільну історію краю й захист України, забезпечуючи повагу до їхньої культурної самобутності.

4. Визначати пріоритети підтримки за підтвердженими запитами закладів і мешканців.

Додаток 3

Інформаційна довідка
про національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання
в закладах освіти Болградського району

Доповідач: *Кацарська Ірина Олександрівна -начальник відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної(військової) адміністрації*

В закладах освіти територіальних громад Болградського району здійснювалася системна робота з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді.

Робота проводилася за напрямами формування української національної та громадянської ідентичності, виховання поваги до держави, її історії та культури, вшанування пам'яті захисників і захисниць України, військово-професійної орієнтації, розвитку навичок безпечної поведінки, домедичної допомоги, участі у військово-патріотичних заходах і Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»).У Болградському районі функціонують 7 осередків предмета «Захист України» та 69 «Класи безпеки»

1. **Національно-патріотичне виховання**

У громадах Болградського району, з урахуванням безпекових заходів, проведено понад
500 організаційно-масових (загальношкільних та на рівні громад) заходів з національно-патріотичного напряму.

У кожному закладі освіти громад Болградського району проводилися відповідні тематичні виховні заходи, під час яких організовувалися виставки малюнків, плакатів і стендів на патріотичну тематику, зустрічі, вечори пам'яті, творчі конкурси, відеомандрівки, віртуальні екскурсії, вікторини, етнографічні вітальні та флешмоби, присвячені героїчним подіям і подвигам українських воїнів, із обов'язковим використанням державних та національних символів України.

Протягом звітного періоду організовано та проведено низку заходів до державних свят і пам'ятних дат. До Дня Соборності України проведено патріотичні акції «Ланцюг єдності», тематичні години спілкування «Соборна Україна: від ідеї до сьогодення», флешмоби «Україна єдина» та історичні квести «Шлях до Соборності».

До Дня пам'яті Героїв Крут проведено уроки пам'яті «Крути – символ незламності української молоді», інформаційні години «Подвиг заради майбутнього», а також перегляди та обговорення тематичних відеоматеріалів.

До Дня Героїв Небесної Сотні проведено години-реквієми «Герої не вмирають», акції пам'яті «Ангели Майдану», виставки-інсталяції «Небесна Сотня: ціна свободи».

Продовження додатка 3

До Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя проведено інформаційні години «Крим – це Україна», тематичні бесіди «Крим у серці кожного українця» та перегляди просвітницьких відеоматеріалів.

До Дня пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні проведено години пам'яті «Пам'ятаємо. Перемагаємо», тематичні уроки «Україна у Другій світовій війні», шкільні акції «Маки пам'яті», а також здійснено покладання квітів до пам'ятних місць.

До Дня Героїв проведено уроки мужності «Герої нашого часу», зустрічі з ветеранами та військовослужбовцями, патріотичні години «Слава Героям України».

До Всесвітнього дня вишиванки проведено флешмоби «Одягни вишиванку – підтримай Україну», фоточеленджі «Вишиванка єднає покоління», виставки народної творчості та майстер-класи.

До Дня Конституції України проведено правові години «Конституція – основний закон держави», інтерактивні вікторини «Я знаю свої права», тематичні інформаційні дайджести та круглі столи.

Інформаційні матеріали про проведені заходи розміщувалися на офіційних вебсайтах та сторінках у соціальних мережах територіальних громад і закладів освіти.

З метою реалізації напряму «Популяризація історії України та Одещини, зокрема боротьби за самовизначення; видатних особистостей українського державотворення; ветеранів війни; захисників та захисниць» у закладах освіти територіальних громад Болградського району проведено комплекс тематичних заходів різних форматів.

У закладах освіти проведено уроки пам'яті «Герої Крут – символ мужності та відданості Україні», години-реквієми «Небесна Сотня: Герої першої перемоги», уроки мужності «Герої не вмирають», тематичні години «Сучасні захисники України – приклад патріотизму та незламності», інформаційні години «Видатні постаті українського державотворення», історичні години «Боротьба українського народу за незалежність», патріотичний флешмоб «Пам'ятаємо. Шануємо. Продовжуємо», акції пам'яті «Імена, викарбувані в серці громади», а також тематичні виставки «Україна: шлях до незалежності», «Герої нашого часу», «Одещина в історії України».

У співпраці з органами місцевого самоврядування, закладами культури та громадськістю проводилася робота з вивчення та популяризації відомостей про пам'ятні місця територіальних громад, місця поховання загиблих захисників України, меморіальні дошки, Алеї пам'яті та Алеї Героїв, що увічнюють пам'ять про полеглих воїнів.

З метою використання сучасних форм комунікації учні та педагоги долучалися до створення й поширення тематичного відеоконтенту. Зокрема, створювалися відеопрезентації «Видатні українці, які змінили світ», відеоісторії про захисників і захисниць України, а також реалізовувалися онлайн-проєкти «Пам'ять поколінь» та «Історія поруч».

Продовження додатка 3

У закладах освіти організовувалися перегляди та обговорення документальних фільмів і відеоматеріалів, присвячених історії України, подіям Революції Гідності, російсько-українській війні, видатним діячам українського державотворення та героям сучасної боротьби за незалежність України.

2. Військово-патріотичне виховання.

У закладах освіти територіальних громад Болградського району здійснювалася системна інформаційно-просвітницька та профорієнтаційна робота, спрямована на популяризацію військової історії України, формування поваги до військової служби та підвищення престижу професій у сфері безпеки і оборони держави.

У межах зазначеного напряму проводилися зустрічі з діючими військовослужбовцями та ветеранами на тему «Професія – захищати Україну», уроки мужності та профорієнтаційні години «Шлях воїна – шлях честі», тематичні виховні заходи «Сили безпеки і оборони України: структура та роль у захисті держави», інформаційні години «Військова служба як вибір громадянина», а також бесіди та презентації про військові професії й особливості вступу до військових навчальних закладів.

Для учнів випускних класів організовувалися зустрічі з представниками закладів вищої освіти сектору безпеки й оборони та профорієнтаційні консультації. Зокрема, учні 9-х та 11-х класів зустрічалися з представниками Одеського державного університету внутрішніх справ. Також учні долучалися до онлайн-днів відкритих дверей Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба та Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Окремим напрямом інформаційно-просвітницької роботи стали перегляди та обговорення тематичних відеоматеріалів про діяльність Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки й оборони України, що сприяло підвищенню обізнаності учнівської молоді щодо ролі військової служби та професій у сфері захисту держави.

Важливою складовою формування безпекових компетентностей здобувачів освіти є функціонування в закладах освіти району 69 “Класів безпеки”. У зазначених просторах учні набувають практичних навичок щодо мінної та пожежної безпеки, цивільного захисту, алгоритмів дій у разі надзвичайних ситуацій та надання домедичної допомоги.

У закладах освіти територіальних громад Болградського району в межах військово-патріотичного виховання організовано та проведено комплекс заходів, спрямованих на формування в учнів практичних навичок, необхідних для дій в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій, а також усвідомлення особистої відповідальності за власну безпеку та безпеку інших.

Продовження додатка 3

У межах військово-патріотичної підготовки проводилися уроки безпеки життєдіяльності «Безпечна поведінка під час воєнного стану», інформаційні години «Цивільний захист: правила та алгоритми дій», квести «Школа безпеки», вікторини «Я знаю, як діяти у надзвичайній ситуації», а також перегляди й обговорення навчальних відеоматеріалів з питань безпеки та поведінки в умовах воєнного стану.

До проведення заходів залучалися представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної поліції України, військовослужбовці та представники екстрених служб територіальних громад. За їх участю проводилися інформаційні зустрічі, профілактичні бесіди та спільні навчально-практичні заходи, під час яких учні отримували практичні знання щодо правил поведінки в умовах воєнного стану, реагування на загрози та алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях.

Важливим елементом практичної складової військово-патріотичного виховання є функціонування в закладах освіти територіальних громад Болградського району 69 «Класів безпеки». Їх використання створює можливості для проведення практичних занять та відпрацювання учнями алгоритмів дій у різних небезпечних ситуаціях, зокрема щодо мінної та пожежної безпеки, цивільного захисту, домедичної допомоги та дій під час надзвичайних ситуацій.

Особлива увага приділялася практичній підготовці учнів. У закладах освіти проводилися навчальні евакуації за сигналом «Повітряна тривога», моделювалися ситуації «Дії в укритті», відпрацьовувалися алгоритми поведінки у разі виникнення пожежі, виявлення вибухонебезпечних предметів, загрози обстрілу та інших надзвичайних ситуацій.

Зазначена робота є важливою складовою військово-патріотичного виховання, оскільки поєднує патріотичне виховання з практичною підготовкою молоді, формуванням відповідальності, дисциплінованості, взаємодопомоги, психологічної стійкості та готовності діяти в умовах реальних викликів воєнного часу.

Залучення військовослужбовців, ветеранів війни до заходів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

У закладах освіти громад Болградського району здійснювалася робота, спрямована на залучення військовослужбовців та ветеранів війни до суспільного й освітнього життя як прикладу громадянської стійкості, мужності та патріотизму, а також як важливого чинника формування соціальної згуртованості учнівської молоді.

Зокрема, ветерани війни та військовослужбовці залучалися до зустрічей з учнівською молоддю «Герої поруч із нами», уроків мужності та патріотизму «Сила нескорених», «Герої сучасної України», тематичних виховних годин «Шлях захисника України», обговорень життєвих історій ветеранів як прикладу громадянської відповідальності, а також до проведення заходів у межах військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») як наставники, інструктори та почесні гості.

Продовження додатка 3

Ветерани війни та військовослужбовці також залучалися до тренінгів і практичних занять з основ національної безпеки та домедичної допомоги. У закладах освіти проводилися перегляди та обговорення кіноматеріалів про героїв російсько-української війни, зокрема «Жива історія війни», «Шлях незламних», а також документальних стрічок про сучасних захисників України.

З нагоди Національного дня молитви, 24 лютого, в усіх закладах загальної середньої освіти проведено лінійки-реквієми «Пам'ятаємо. Вшановуємо».

Також у закладах освіти громад району проведено низку заходів до Дня українського добровольця, спрямованих на вшанування мужності та героїзму добровольців, які стали на захист України, формування в учнів почуття вдячності та поваги до захисників і захисниць України.

Одна особа з числа УБД залучено до викладання у закладах загальної середньої освіти у Болградській територіальній громаді. В Теплицькій територіальній громаді залучено 2 особи з числа ветеранів/ветеранок до викладанні відповідних дисциплін у навчальних закладах різного рівня.

Осередки «Захист України»

У Болградському районі створено 7 осередків викладання навчального предмета «Захист України», які забезпечують практикоорієнтоване навчання учнів та формування навичок, необхідних для дій в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій і забезпечення особистої безпеки. Осередки функціонують на базі Арцизького ліцею № 4, Василівського опорного ліцею, Городненського ліцею, Опорного закладу освіти «Болградський ліцей», Опорного закладу «Кубейський ліцей», Євгенівського ліцею та Бессарабського ліцею. Для організації навчання учнів з інших закладів освіти визначено маршрути підвезення.

Навчання в осередках здійснюється відповідно до оновленого змісту предмета «Захист України» та передбачає поєднання теоретичної і практичної підготовки. Учні опановують основи національної безпеки, цивільного захисту, домедичної допомоги, алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях, навички поводження з безпілотними літальними апаратами, орієнтування та інші практичні компетентності. Для проведення занять осередки оснащені відповідним навчальним обладнанням, зокрема манекенами для відпрацювання домедичної допомоги та серцево-легеневої реанімації, інтерактивними лазерними стрілецькими тренажерами, засобами для навчання управління БПЛА та іншими засобами практичної підготовки.

Робота осередків спрямована на підвищення якості викладання предмета «Захист України», формування в учнів відповідального ставлення до безпеки, готовності до практичних дій у складних ситуаціях, розвиток дисциплінованості, взаємодопомоги та стійкості. Створення мережі осередків також забезпечує можливість використання сучасного обладнання та єдиних підходів до практичної підготовки учнів закладів освіти району.

Продовження додатка 3

Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»)

В закладах освіти громад Болградського району здійснювалася системна робота з розвитку та підтримки Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

За інформацією, наданою відділами освіти територіальних громад, станом на жовтень 2026 року в Болградському районі функціонують 32 курені гри «Сокіл» («Джура»), з яких 23 зареєстровані в установленому порядку, 9 – поки не зареєстровані.

Загалом залучено 1248 учнів навчальних закладів до дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Хочеться зазначити, що в окремих територіальних громадах Болградського району передбачено фінансування заходів з організації та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Зокрема, в Арцизькій міській територіальній громаді відповідні заходи включено до Цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2025–2028 роки (рішення міської ради від 18.08.2025 № 3267-VIII), у Бессарабській селищній територіальній громаді – до програми «Патріот» на 2026–2030 роки (рішення селищної ради від 10.12.2025 № 4227-VIII), а в Буджацькій селищній територіальній громаді фінансування передбачено рішенням сесії селищної ради від 22.01.2025 № 2267-VIII.

У межах цього напряму проводилися підготовчі, навчально-тренувальні та виховні заходи, спрямовані на формування в учасників гри навичок командної роботи, дисципліни, фізичної витривалості, орієнтування на місцевості, домедичної допомоги та основ безпеки життєдіяльності.

У закладах освіти проводилися вишколи роїв «Джура – школа мужності», тренування з елементами стройової підготовки, заняття з тактичної підготовки та орієнтування на місцевості, практичні вправи з надання домедичної допомоги, а також підготовчі збори до участі в етапах гри. Освітньо-виховна складова включала тематичні заняття «Історія українського козацтва», уроки мужності «Козацькому роду нема переводу», виховні години «Джура – майбутній захисник України», інформаційні зустрічі з ветеранами війни та військовослужбовцями, які залучалися як наставники та почесні гості гри.

У громадах району організовувалися та проводилися шкільні й територіальні етапи гри «Сокіл» («Джура»), забезпечувалася участь команд у районних та обласних етапах, а ветерани війни залучалися до наставництва, суддівства та проведення майстер-класів.

На базі Арцизької міської територіальної громади проведено районний етап гри «Сокіл» («Джура»), у якому взяли участь рої закладів загальної середньої освіти

Продовження додатка 3

Арцизької міської, Буджацької селищної та Бессарабської селищної територіальних громад. Для учасників роїв організовано лекцію-брифінг «Мінна небезпека: знати, щоб вижити», спрямовану на формування безпекової культури та національно-патріотичне виховання молоді.

Учні закладів освіти Арцизької міської територіальної громади взяли участь у заходах обласного та всеукраїнського рівнів у рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь у відповідних заходах взяли рої Кам'янського, Надеждівського, Виноградівського, Прямобалківського ліцеїв та Арцизького ліцею № 5.

Рій «Світлячки» Виноградівського опорного закладу освіти-ліцею представляв Одеську область на ІІІ Всеукраїнському етапі підсумкових наметових таборувань гри «Сокіл» («Джура»)-2026 «Котигорошко». За участь рій отримав дипломи Національного центру «Мала академія наук України» за козацький гарт, згуртованість, збереження українських лицарських традицій та створення атмосфери єдності під час представлення творчо-мистецького звіту «Ватра».

Окремим результатом участі учнівської молоді Арцизької міської територіальної громади стало представлення Арцизького ліцею № 5 на Всеукраїнському національно-патріотичному зльоті «Голос поколінь». Команда закладу стала переможцем обласного етапу та отримала запрошення до участі у всеукраїнському заході, де виборола І місце за роботу «Сторінки літопису "Юннати-патріоти"».

Рої Болградської територіальної громади також взяли участь в обласному етапі Всеукраїнського заочного конкурсу звітів про роботу роїв молодшої вікової групи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). За результатами конкурсу один рій посів ІІ місце, три рої відзначено обласними грамотами. Крім того, представники громади взяли участь в онлайн-фестивалі-огляді ватр для куренів «Нескорена нація» Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Волонтерська діяльність учнівської молоді

Важливою складовою національно-патріотичного виховання є залучення учнівської молоді до волонтерської діяльності. В закладах освіти територіальних громад Болградського району активно працювали органи учнівського самоврядування, через які старшокласники долучалися до благодійних, соціальних та патріотичних ініціатив.

Основна увага приділялася підтримці військовослужбовців та Збройних Сил України. Учні організовували благодійні ярмарки, збори коштів, продуктів харчування, засобів гігієни, медикаментів та інших необхідних речей для захисників. Також передавалися дитячі малюнки й листи підтримки військовослужбовцям.

Серед проведених ініціатив — благодійні акції «Підтримай захисника», «Великодній кошик для Захисника», «Серце до серця», благодійні ярмарки на підтримку ЗСУ та збори допомоги для поранених військовослужбовців.

Продовження додатка 3

У межах волонтерських ініціатив учні збирали та передавали на потреби військовослужбовців необхідне спорядження, прилади, медикаменти, продукти харчування, засоби гігієни та інші речі першої необхідності. Проводилися також благодійні ярмарки та збори на підтримку Збройних Сил України, поранених військовослужбовців і захисників, які проходять службу.

Важливою є й адресна підтримка захисників. Учні допомагали військовослужбовцям, які є випускниками відповідних закладів освіти, підтримували поранених захисників та родини загиблих військовослужбовців.

До волонтерської діяльності активно залучалася учнівська молодь. Старшокласники виступали не лише учасниками, а й ініціаторами та організаторами благодійних акцій, зборів допомоги та інших волонтерських ініціатив. Значна кількість учнів долучалася до підтримки військовослужбовців, ветеранів, поранених захисників та соціально вразливих категорій населення.

Особливо важливо, що значна частина таких ініціатив реалізується саме через учнівське самоврядування: учні самостійно визначають потребу, організовують збір, залучають однолітків, педагогів та батьків і контролюють реалізацію ініціативи.

Саме такий підхід дозволяє перетворити волонтерську діяльність із разової акції на постійну практику громадянської участі молоді у підтримці захисників України та своєї громади.

Таким чином, у закладах освіти територіальних громад Болградського району сформовано комплексну систему національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, яка поєднує історико-просвітницьку, культурну, волонтерську, профорієнтаційну та практичну складові.

З огляду на вищезазначене рекомендувати:

1. Продовжити системну роботу з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді, залучаючи до заходів військовослужбовців і ветеранів війни.

2. Активізувати роботу щодо реєстрації куренів гри «Сокіл» («Джура»), забезпечити залучення учнівської молоді до її заходів та змагань.

3. Сприяти розвитку волонтерських ініціатив учнівського самоврядування на підтримку Збройних Сил України та захисників і захисниць України.

4. Продовжити розвиток практичної складової військово-патріотичного виховання через діяльність осередків «Захист України» та «Класів безпеки», а також поширювати кращі практики роботи територіальних громад.

5. Рекомендувати міським, сільським, селищним радам передбачати в місцевих цільових програмах та бюджетах фінансування заходів з організації й проведення гри «Сокіл» («Джура»), зокрема підготовки команд, участі в районних та обласних етапах і проведення таборувань.

Додаток 4

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати проведення районного форуму української мови та національної ідентичності «Одещина українська: мова та національна ідентичність»

Доповідач: *Ільїна Наталя Федорівна, завідувач сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації.*

22 жовтня 2026 року в місті Болград відбувся районний форум української мови та національної ідентичності «Одещина українська: мова та національна ідентичність», присвячений популяризації державної мови, збереженню національної пам'яті, утвердженню української національної та громадянської ідентичності й зміцненню суспільної єдності.

За ініціативи Одеської обласної державної (військової) адміністрації форум організовано Болградською районною державною (військовою) адміністрацією у співпраці з Болградською міською радою за участю відділу освіти Болградської міської ради, Центру культури та дозвілля Болградської міської ради.

Координацію роботи в межах компетенції за напрямом утвердження української національної та громадянської ідентичності здійснював сектор з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської РДА.

У заході взяли участь представники 10 територіальних громад Болградського району, органів державної влади та місцевого самоврядування, освітяни, діячі культури, молодь, громадські активісти, представники національних спільнот і медіаспільноти.

З вітальним словом до учасників звернувся перший заступник голови Болградської районної державної (військової) адміністрації Валерій Єребакан, який наголосив на важливості збереження української мови, національних цінностей та єдності суспільства. Також із промовами виступили заступник голови Болградської районної ради Володимир Романовський та секретар Болградської міської ради Віра Ніколаєнко.

Серед гостей форуму були голови та представники територіальних громад Болградського району.

У межах форуму відбулися дві дискусійні панелі.

Перша дискусійна панель — **«Українська Одещина: єдність культур, спільність цінностей»** — була присвячена питанням гармонійного поєднання культурних традицій національних спільнот із загальноукраїнськими цінностями,

ролі освіти й культури у формуванні національної свідомості та збереження мовного й культурного розмаїття Одещини.

Модератором панелі виступила Людмила Колпакчі представниця Виноградівського ліцею ім. О. Банєва, вчитель української мови та літератури. До обговорення долучилися директор КУ «Одеський обласний центр болгарської культури» Галина Іванова, директор КУ «Обласний центр гагаузької культури» Ольга Кулаксиз, заступниця директора з навчально-виховної роботи Каракуртського ліцею Наталя Кірчева та представниця Новоіванівського ліцею з початковою школою та гімназією Арцизької міської ради Анастасія Лобода.

Друга дискусійна панель — **«Молодь Одещини і українська мова: модний тренд чи свідомий вибір?»** — була присвячена ролі української мови в житті молодого покоління, її значенню для самоідентифікації, формування громадянської позиції та свідомого вибору бути частиною українського суспільства.

Модератором панелі стала Ольга Штирбулова – консультант КУ «Болграський ЦРПП Болградської міської ради». Своїми думками та досвідом поділилися Наталя Ільїна, завідувачка сектору з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської РДА; Олеся Луніна, менеджерка спільноти інтернет-видання «Махала»; Даніела Михайлюк, заступниця голови Молодіжної ради при Арцизькій міській раді; Тетяна Манолова, представниця ГО «Театральна студія Онгл», заступниця голови Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Болградській РДА.

Культурно-просвітницька програма форуму

Окрім дискусійної частини, для учасників і гостей було організовано тематичні локації та культурно-просвітницькі ініціативи:

1. виставку української літератури, зокрема дитячих видань, публіцистики та творів сучасних авторів;
2. виставку українського народного костюма;
3. роботу молодіжної кіностудії зі створення відеоролика «Читаємо українською в Болграді»;
4. етнокультурну локацію «Українські смаколики»;
5. відеоекскурс в історію формування національної ідентичності «Україна — це ти!».

У межах форуму також відбувся **VII фестиваль української творчості «Усім серцем з Україною»**, під час якого творчі колективи представили мистецькі номери, що популяризують українську культуру, традиції та духовні цінності.

Продовження додатка 4

Результати та значення форуму

Проведення форуму забезпечило майданчик для відкритого діалогу між представниками органів влади, місцевого самоврядування, освітянської спільноти, культурних установ, молоді та громадськості.

Обговорення в межах дискусійних панелей сприяло приверненню уваги до ролі української мови у формуванні національної свідомості, значення культурного розмаїття в контексті спільних українських цінностей та важливості залучення молоді до утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Особливого значення такі заходи набувають у багатонаціональному регіоні Одещини, де повага до культурних традицій національних спільнот поєднується зі спільною відповідальністю за майбутнє України.

Інформація про проведення форуму висвітлювалася в засобах масової інформації та на інформаційних ресурсах громад.

З огляду на вище зазначене рекомендувати:

1. Продовжити практику проведення районних форумів, круглих столів та дискусій з питань популяризації української мови й утвердження української національної та громадянської ідентичності.

2. Активніше залучати молодь, представників національних спільнот, освітян, діячів культури та громадські організації до обговорення питань національної ідентичності.

3. Розвивати культурно-просвітницькі заходи, спрямовані на популяризацію української мови, літератури, традицій та культурної спадщини.

4. Посилити міжгромадську співпрацю та поширення успішних практик у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, забезпечувати інформаційне висвітлення проведених заходів.